

Rudolfínské sběratelství: dějiny, metody a současný stav bádání

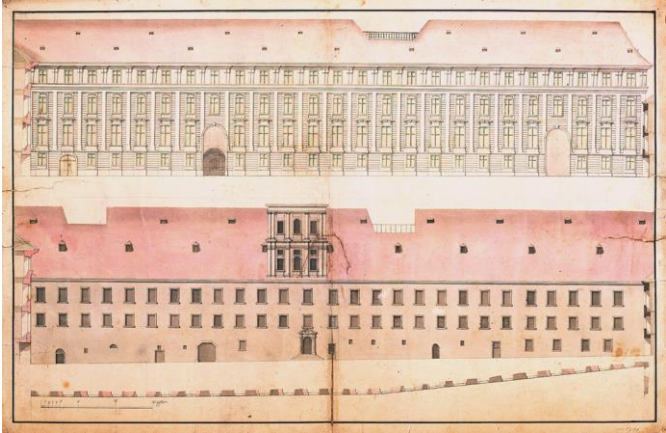
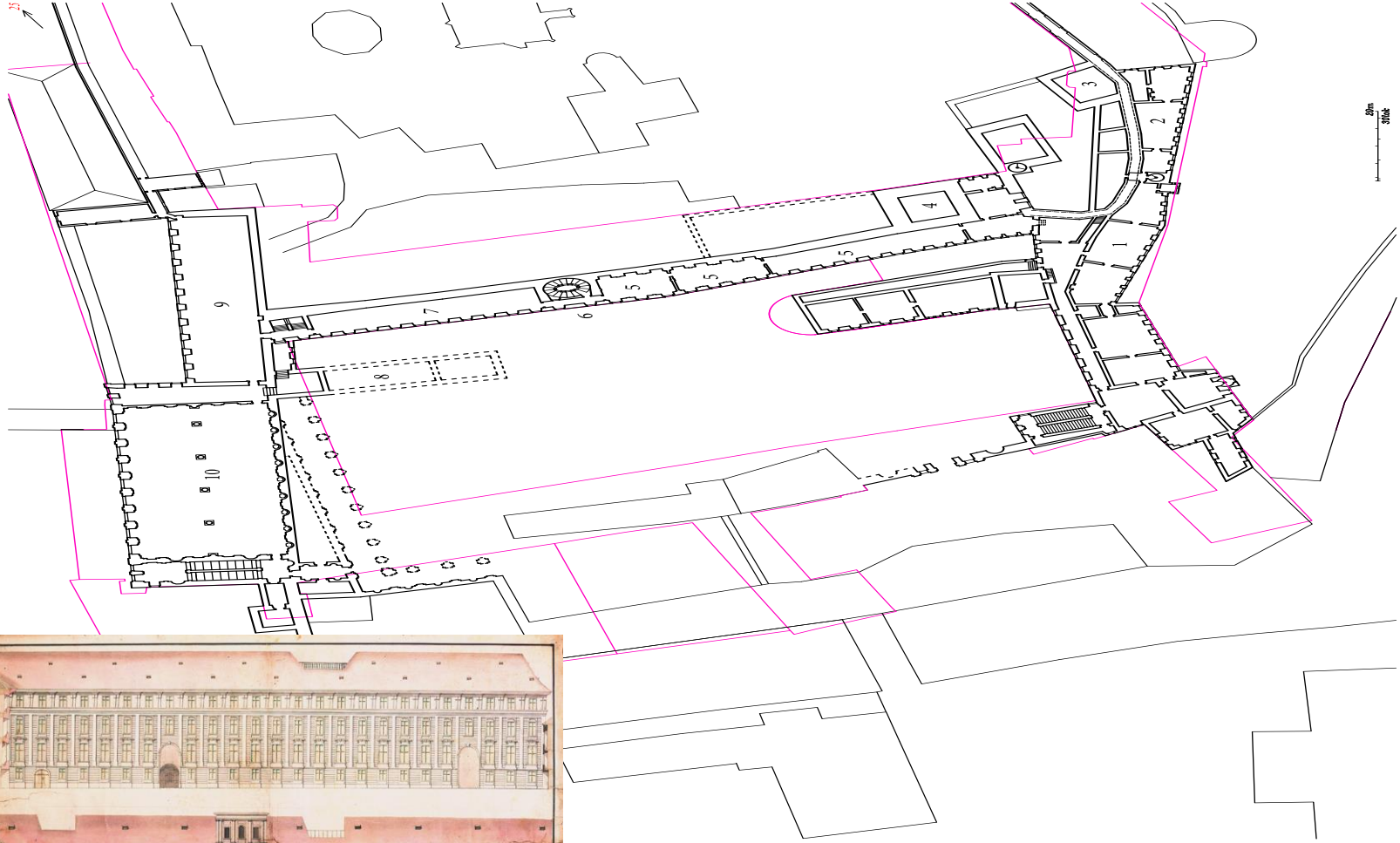
Sylva Dobalová, Ústav dějin umění AVČR



Hans von Aachen, KHM Wien, 1606-08

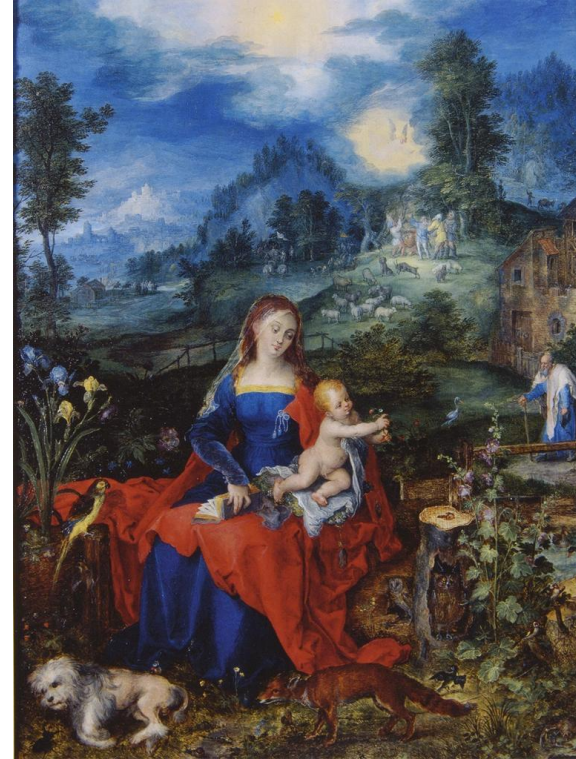
A. De Vries, Busta Rudolfa II.





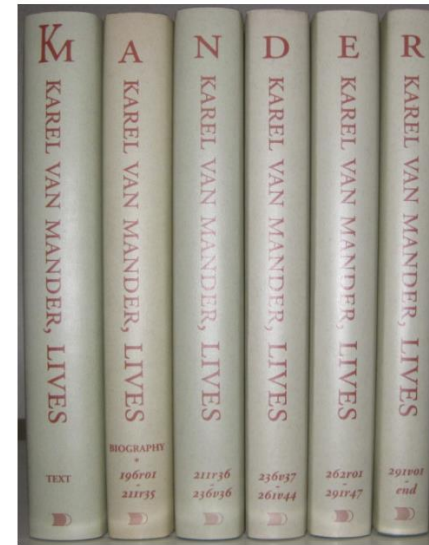
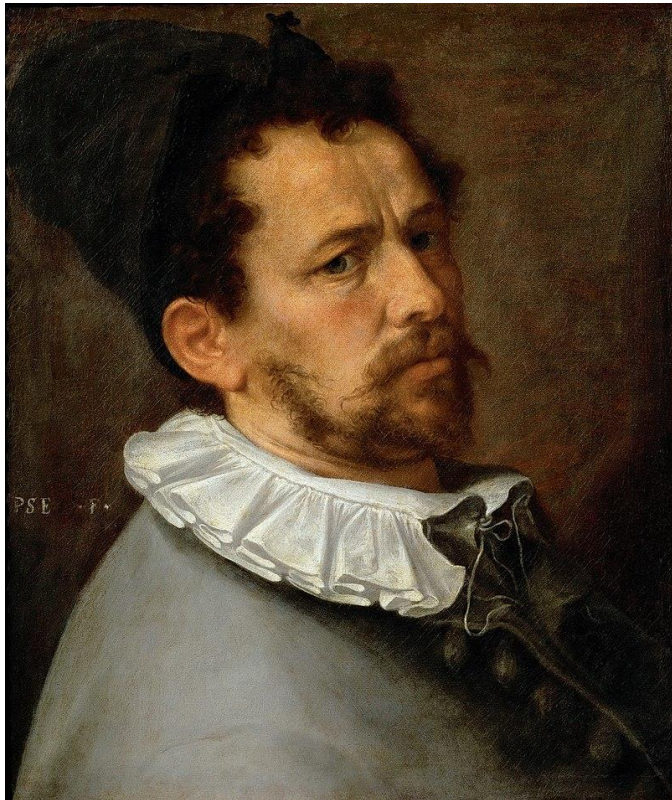






Drawing by Albrecht Dürer // Sadeler after Dürer's drawing, 1597-1600, Prague // Jan Brueghel d.J, oil on panel, 1604 Prague, 34 x 26 cm, Rome // Daniel Fröschl (?), sold at Dorotheum 2010, oil on copper, 34 x 24,5 cm, squered off





Karel van Mander, Het Schilder-boeck, 1604
- edice Floerke 1906 německý překlad
- edice Miedema 1994-96 anglický překlad
- zhodnocení Müller 1993 aj.

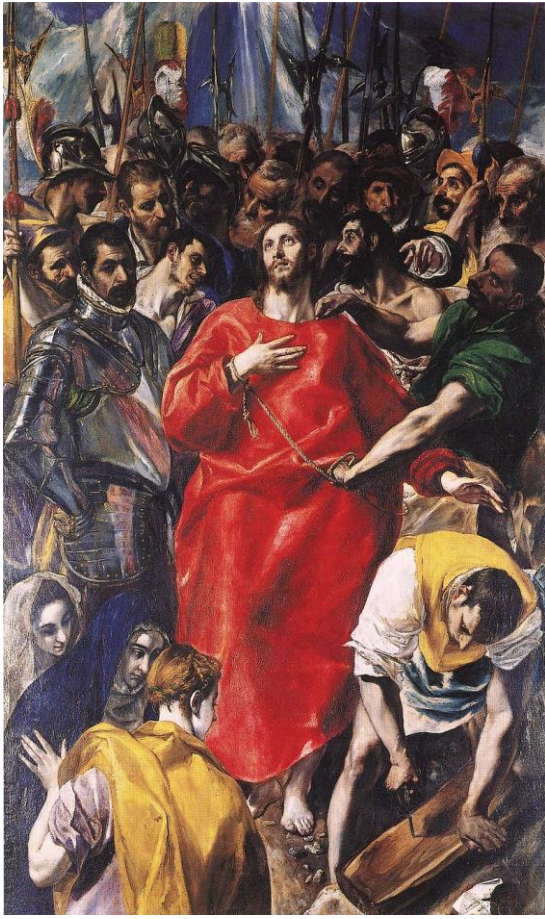
(inspirace pro např. Joachim von Sandrart,
Ph. Baldinucci, R. de Piles)



navrhl určit ji jako bohyni Themis, patronku spravedlnosti a božího řádu. Pighiova monografie se dostala do řady evropských knihoven, jeho ikonografické určení však bylo záhy zpochybněno a brzy zapomenuto. Dle Pighia kardinál získal sochu „od svých přátel“. Z pozůstatosti kardinála Pia da Carpi se socha dostala do majetku kardinála Petra nota de Granvelle (1517–1586), v jehož službách v době vydání knihy (1568) již Pighius působil.⁷⁶⁶ Granvellova kolečka byla umístěna v kardinálově sídle v Besanconu, předmět

766 Kardinál pobýval u římské kurie v letech 1566–1571. Ve vedení kardinálově osobní knihovny Pighius působil od roku 1557 do 16. století. Z dochované korespondence Pighia vyplývá, že se s kardinálem široce diskutoval a „dostal cenné rady“. Vzhledem k tomu, že kardinál byl teologovým mecenášem, může tato pozice působit jako zdvořilostní. K tomu viz ALMEIDA 2020, zvl. 411.

74. JH0198, herma bohyně Hekaté ze sbírky kardinála Rodolfa Pia di Carpi, Řím (?), počátek 2. století n. l., SHZ Jindřichův Hradec
 75. Stephanus Vinandus Pighius, Themis Dea, instruktivní grafika z knihy, texty upřesňují autorův názor na ikonografii díla – zobrazuje bohyně zákonného pořádku Themis a jejich dcer Eunomie (bohyně zákonnosti), Dike (bohyně práva) a Eiréné (bohyně míru)



Manýrismus x klasicismus:

Příklad Malíři El Greco / Spranger / Guido Reni

Teoretici proti manýrismu: **Burckhardt, Wölfflin**

Pro: **Max Dvořák (El Greco)**



Vídeňští badatelé konce 19. století:

Albert Ilg (Adriaen de Vries)

Eduard Chmelarz (Hoefnagelové)

Ernst Dies (Spranger)

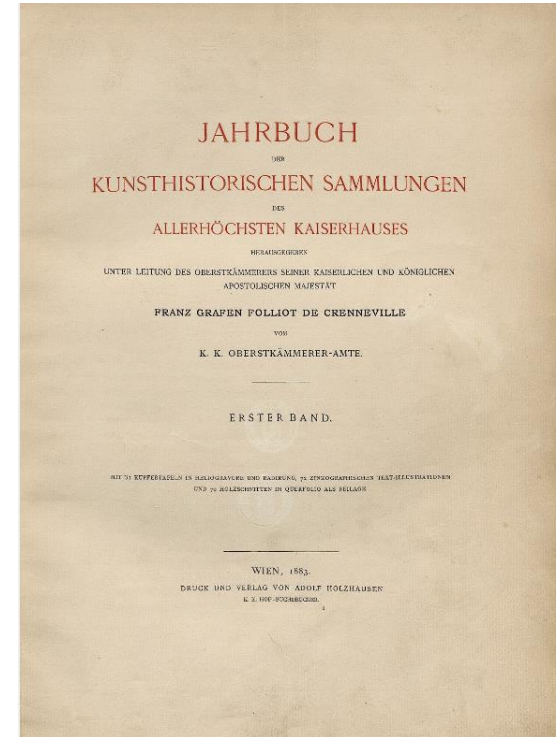
Rudolf Peltzer (Hans von Aachen)

*Jahrbuch der Kunsthistorische Sammlungen des Allerhöchsten
Kaiserhauses (JKSAK, přejmenován na JKSW, JKMW)*

Inventáře: Josef Chmel, Heinrich Zimmermann, Beda Dudík („švédské“)

Popularizátor Josef Svátek

versus později **Karel Chytil, ředitel pražského UMPRUM**

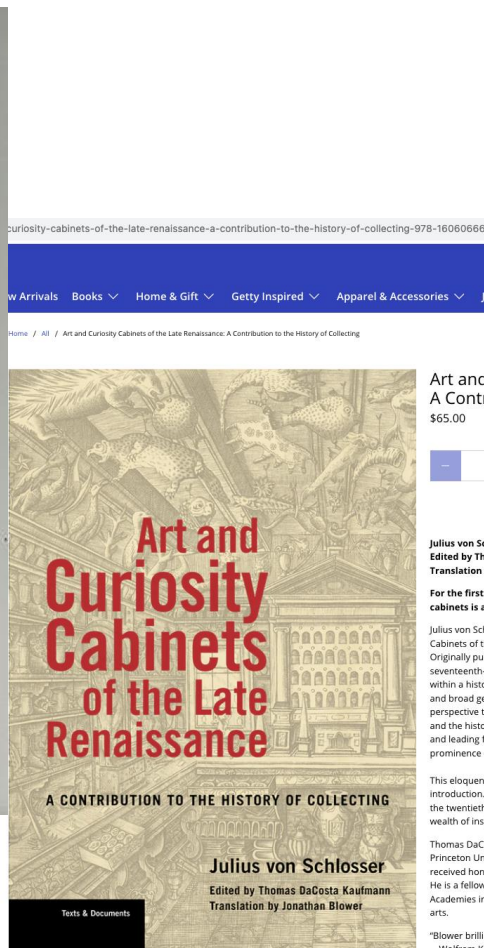
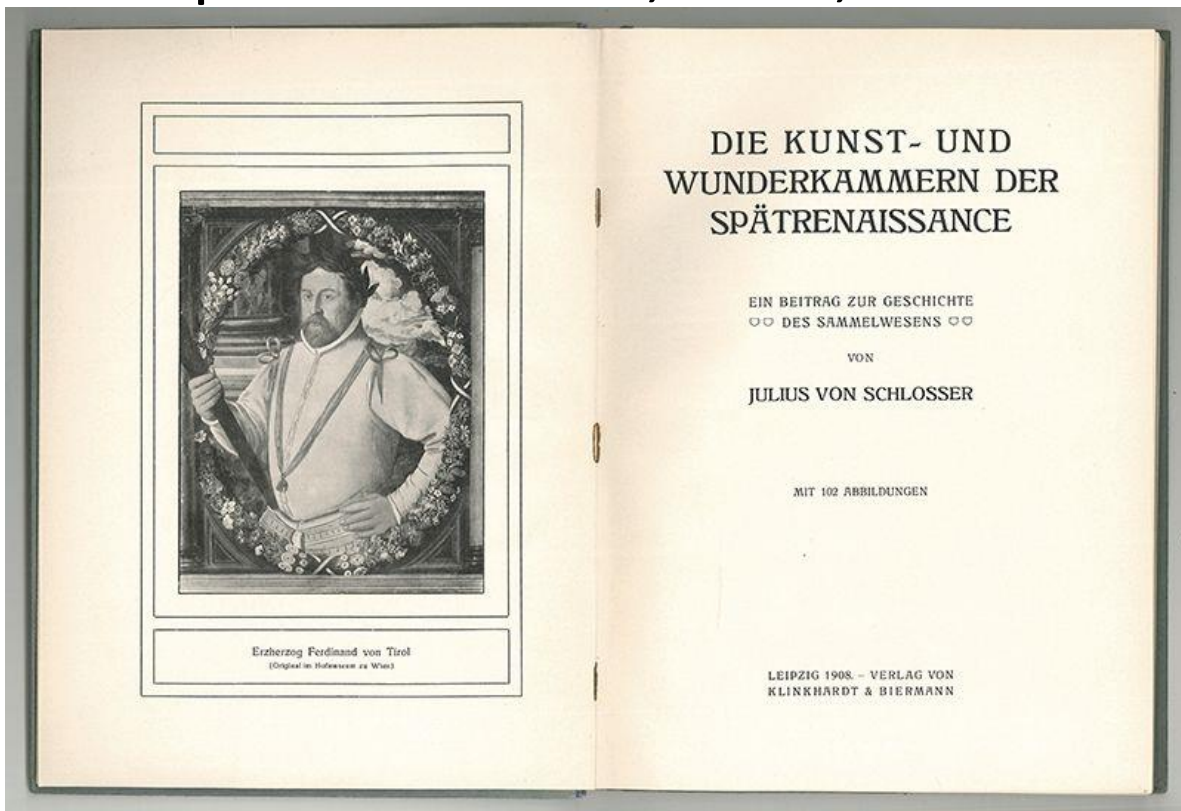


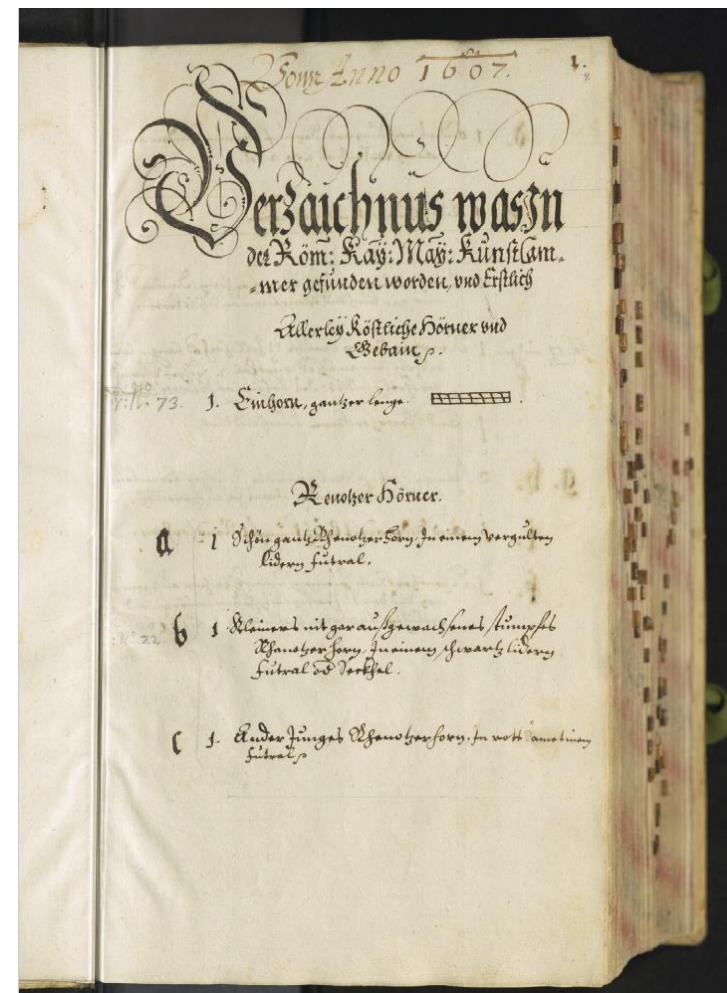
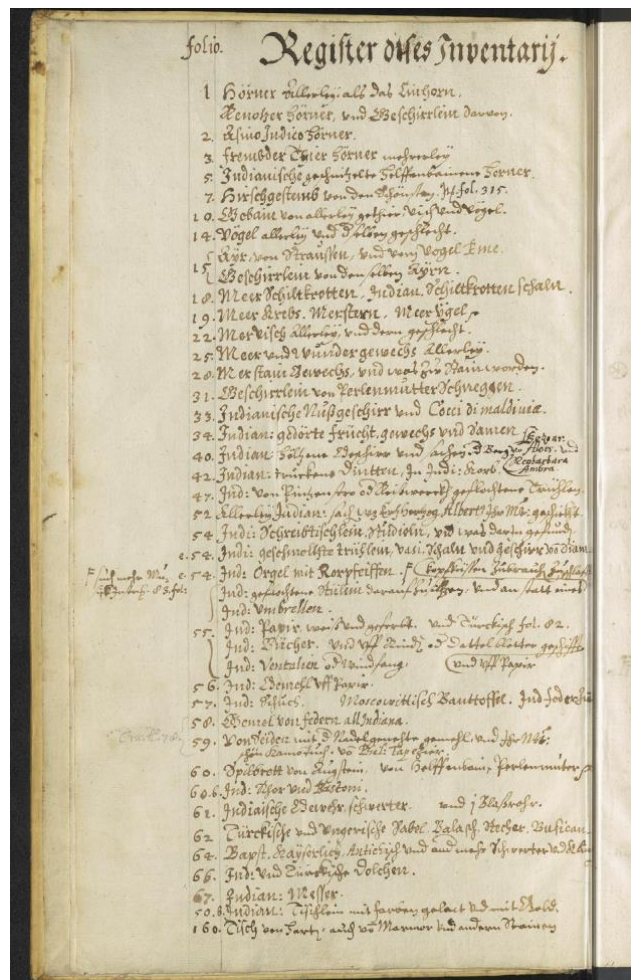
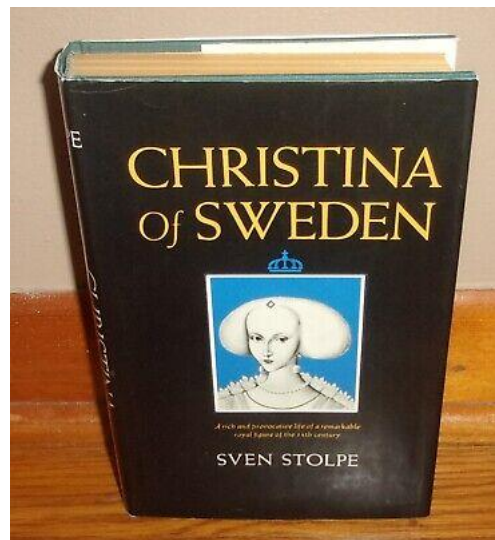
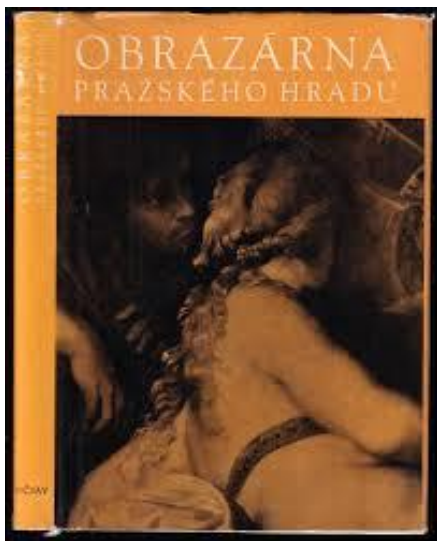
Chaos ve sbírce Rudolf II. x systém

Julius von Schlosser, Die Kunst-und Wunderkammern der Spätrenaissance, 1908, 1923

x

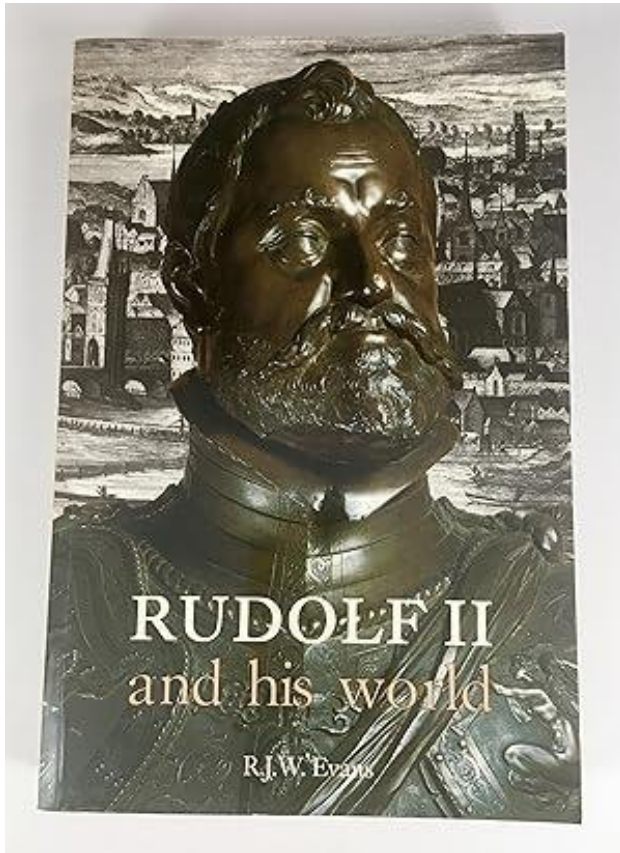
Alfons Lhotsky, 1941-45





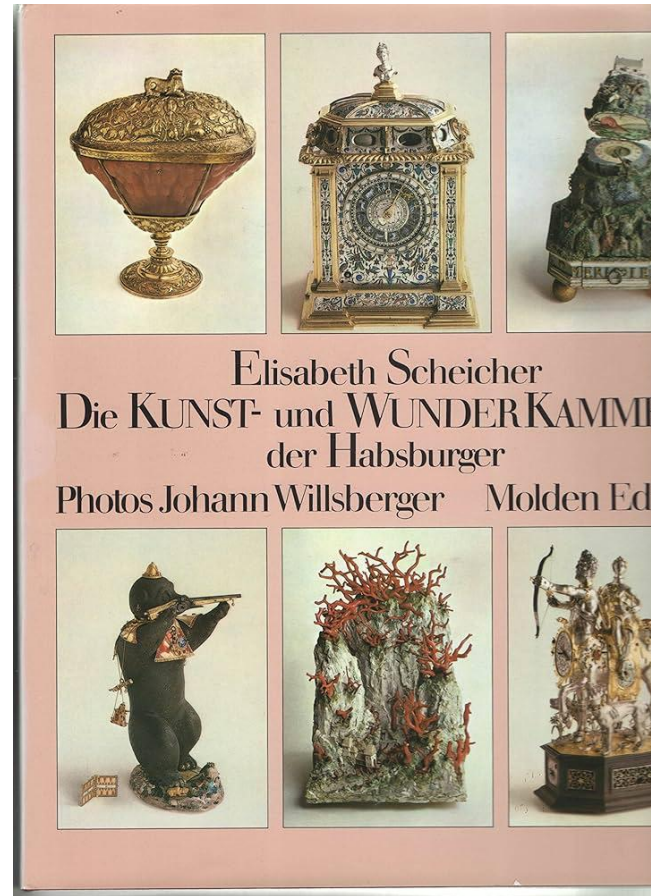
J. Neumann (E. Fučíková), Obrazárna Pražského hradu

Vpravo – titulní list Inventáře Kunstkomory 1607-11 D. Fröschl



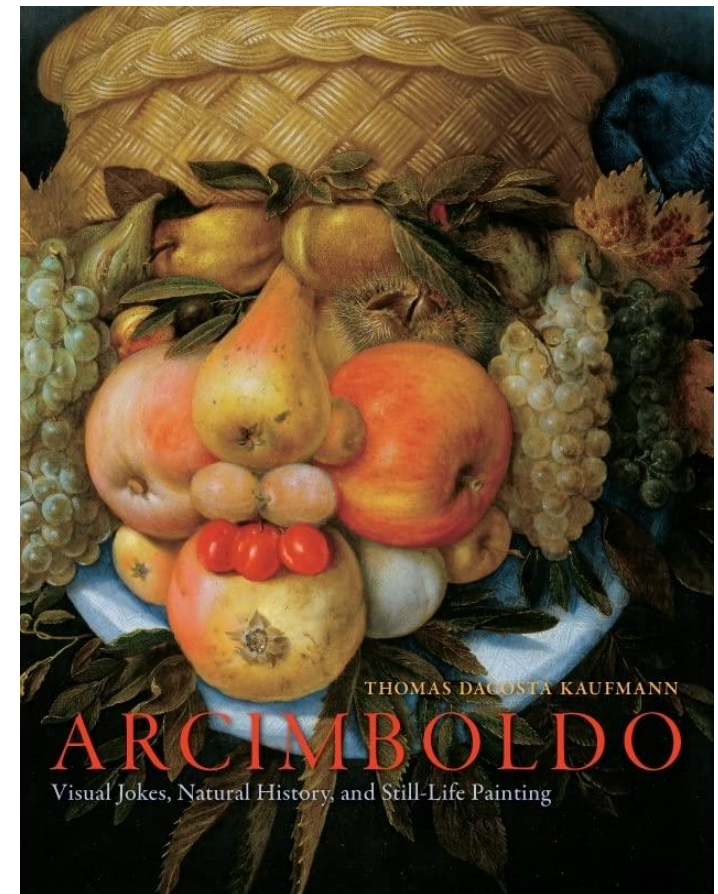
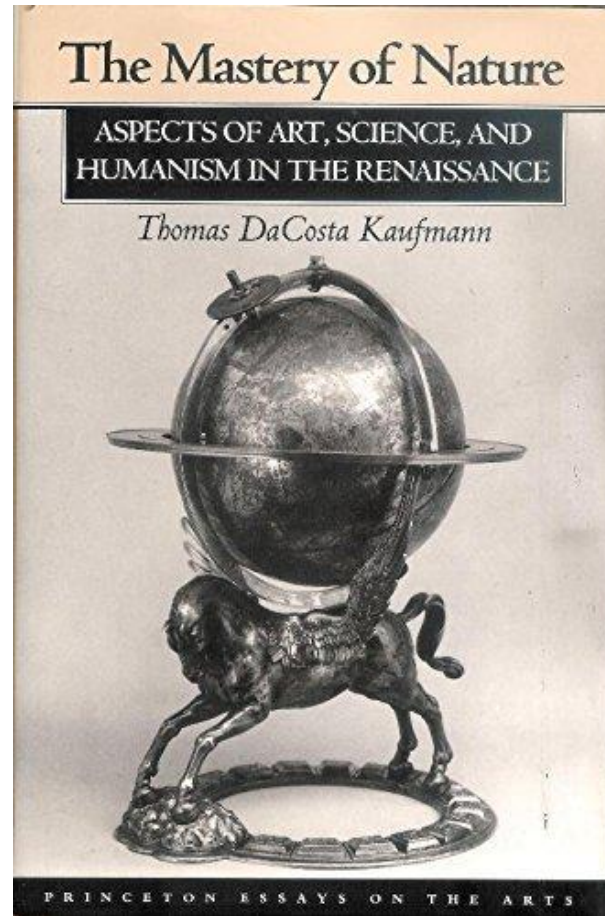
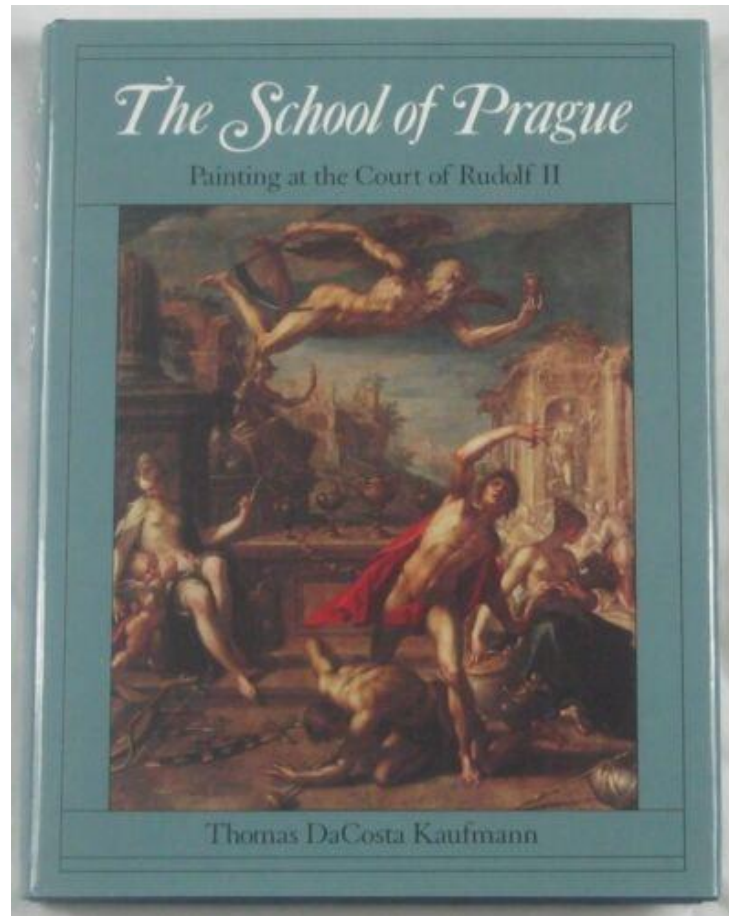
J.R. W.

Evans



E. Scheicher, Schloss Ambras Innsbruck





**Thomas daCosta Kaufmann (Princeton Uni), The School of Prague 1988,
Mastery of Nature 1993**

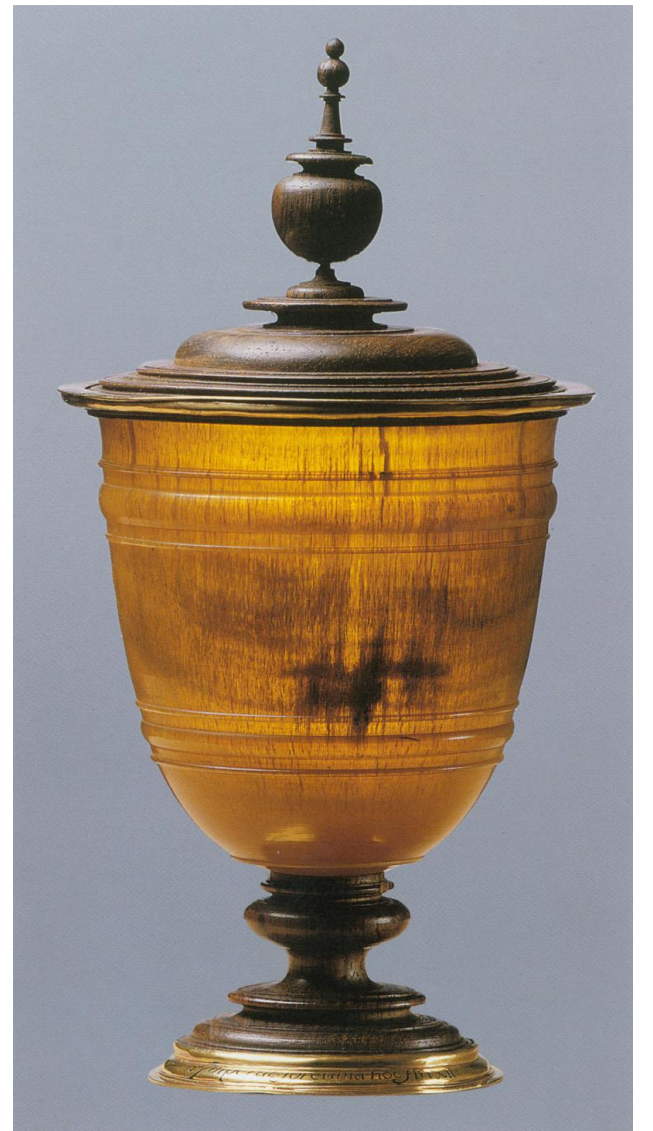
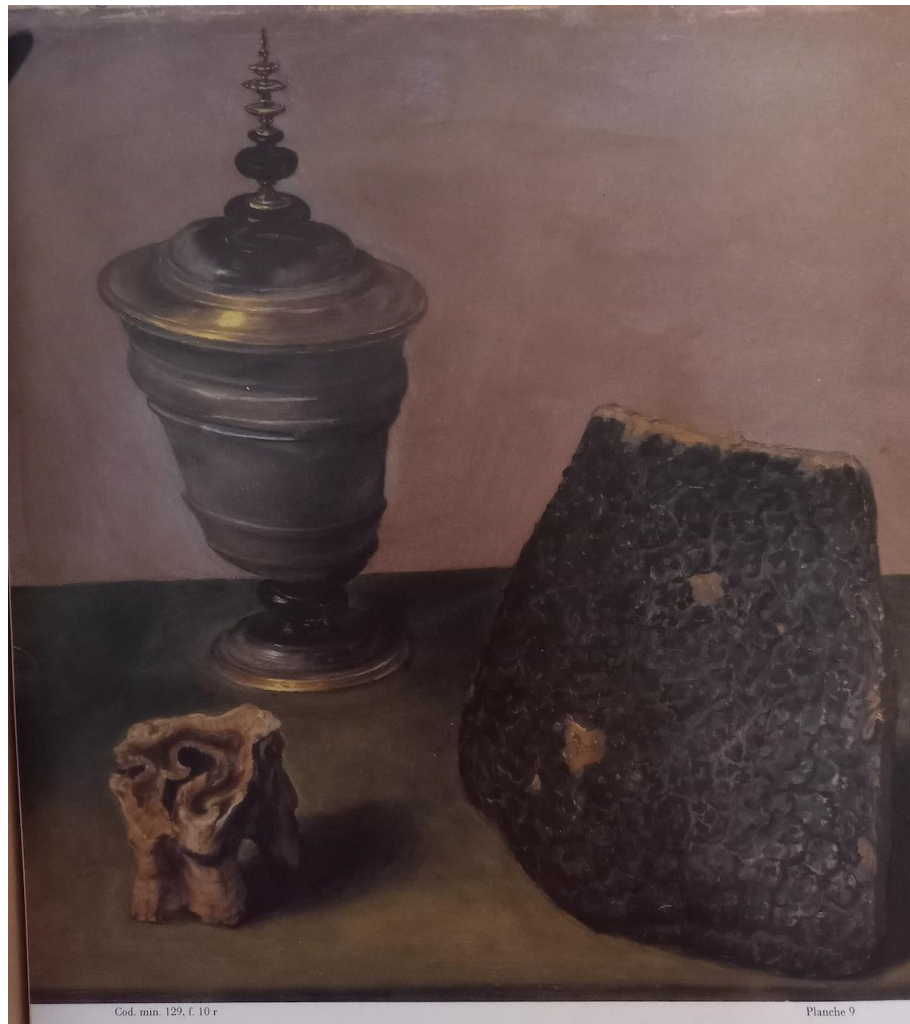
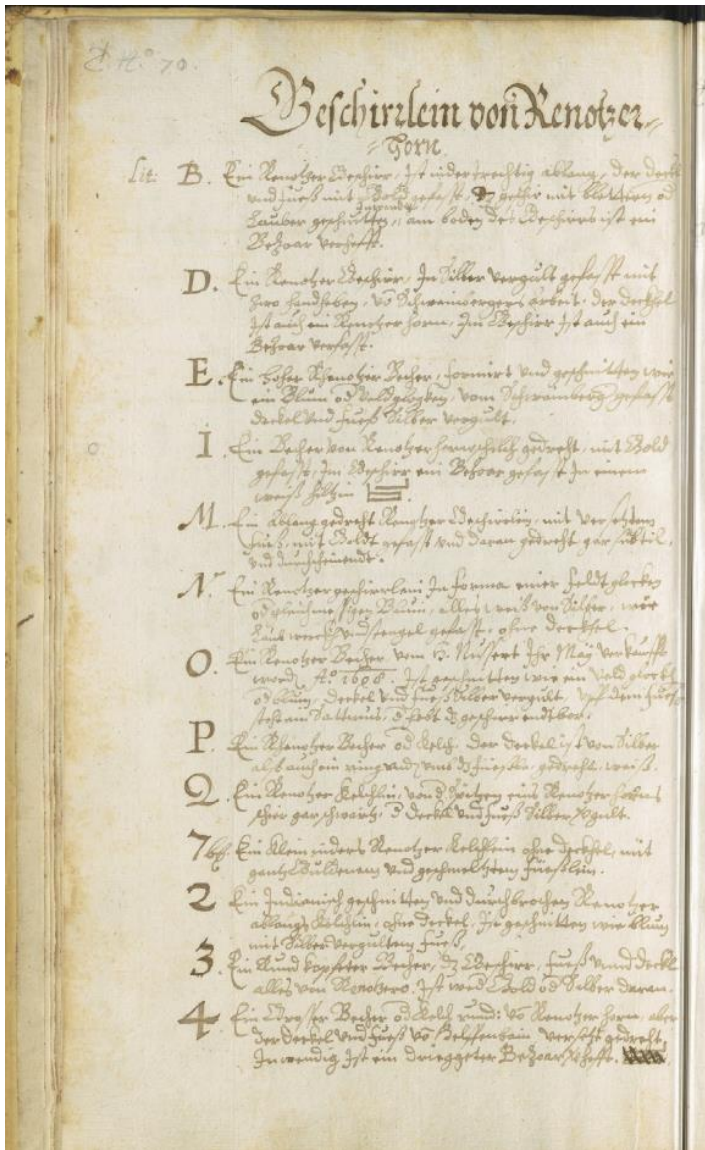




Pohled na Hradčany, commesso in pietre dure, Praha, po 1601, Wien Kunsthistorisches Museum



1988 Výstava Villa Hügel, Essen, D (1. svazek), přesun do Vídně (2. svazek), konferenční sborník (3. svazek) 1988 , v Čechách – kniha Umění na dvoře Rudolfa II.



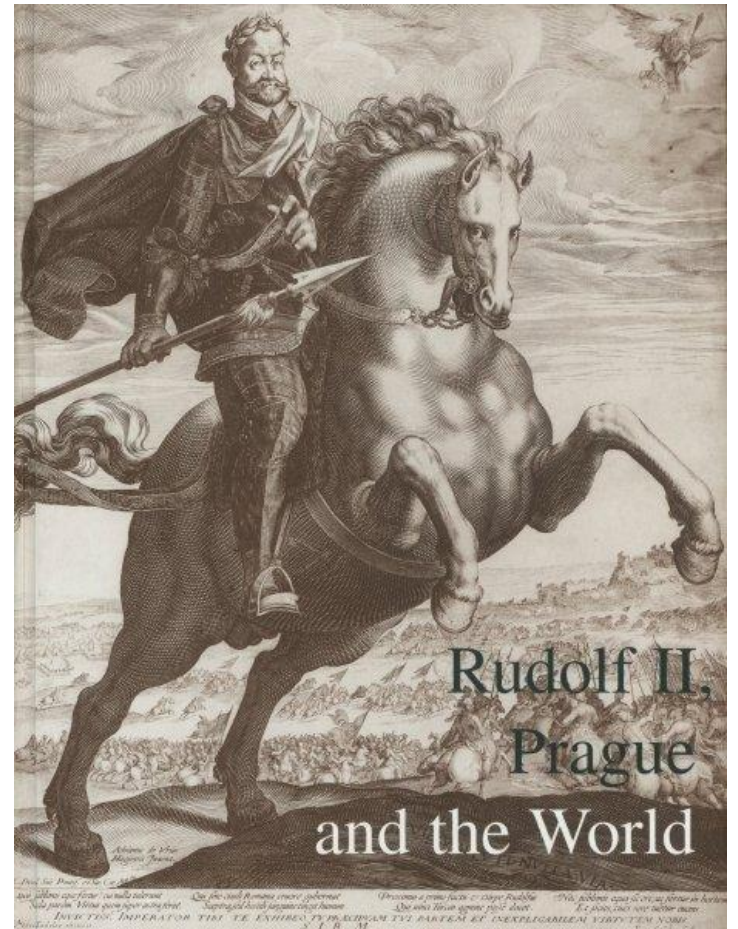
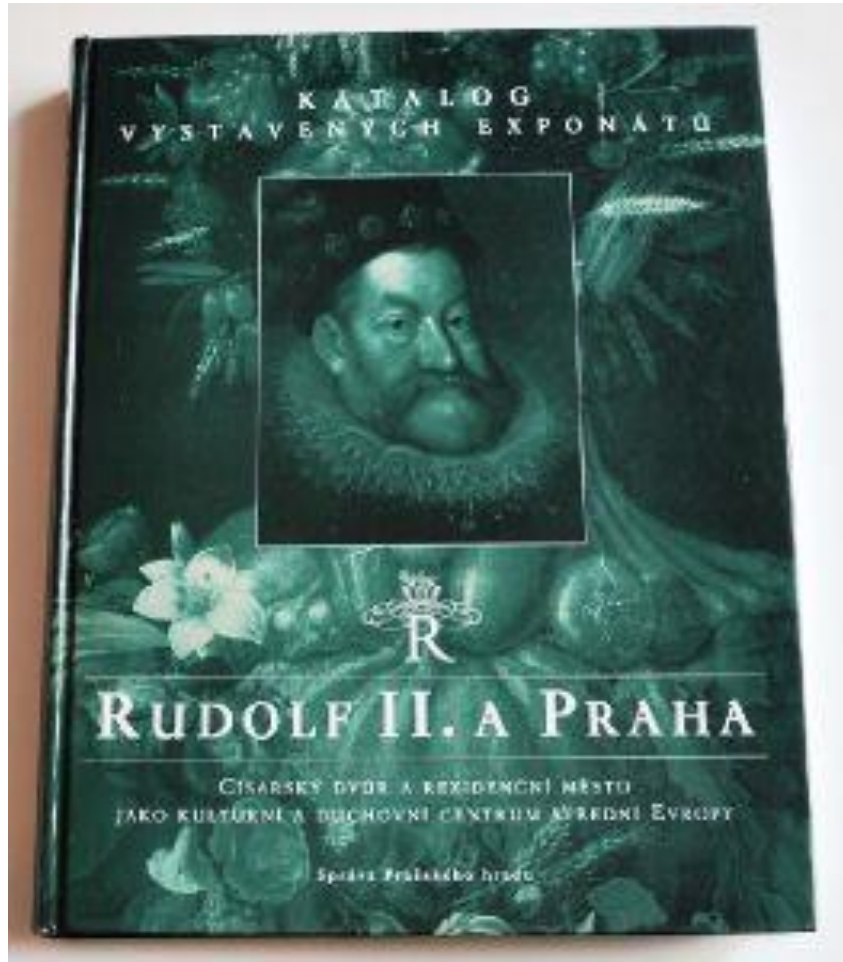
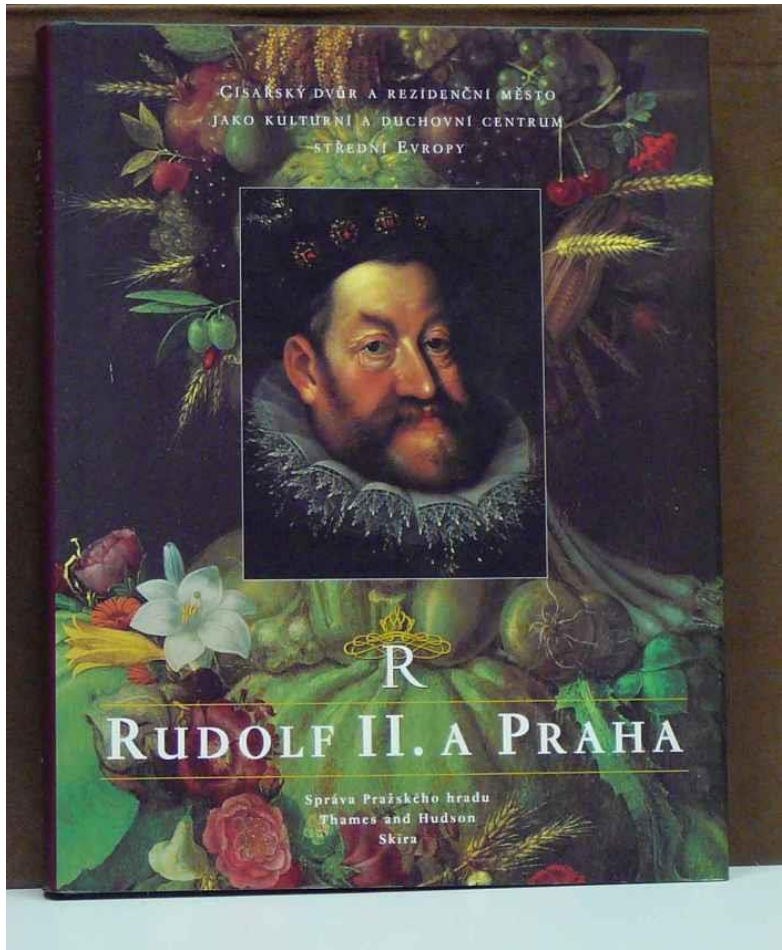
Kresba z „Museum císaře Rudolfa II.“,
Praha kolem 1600,
Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Handschriften- und
Incunablen Sammlung



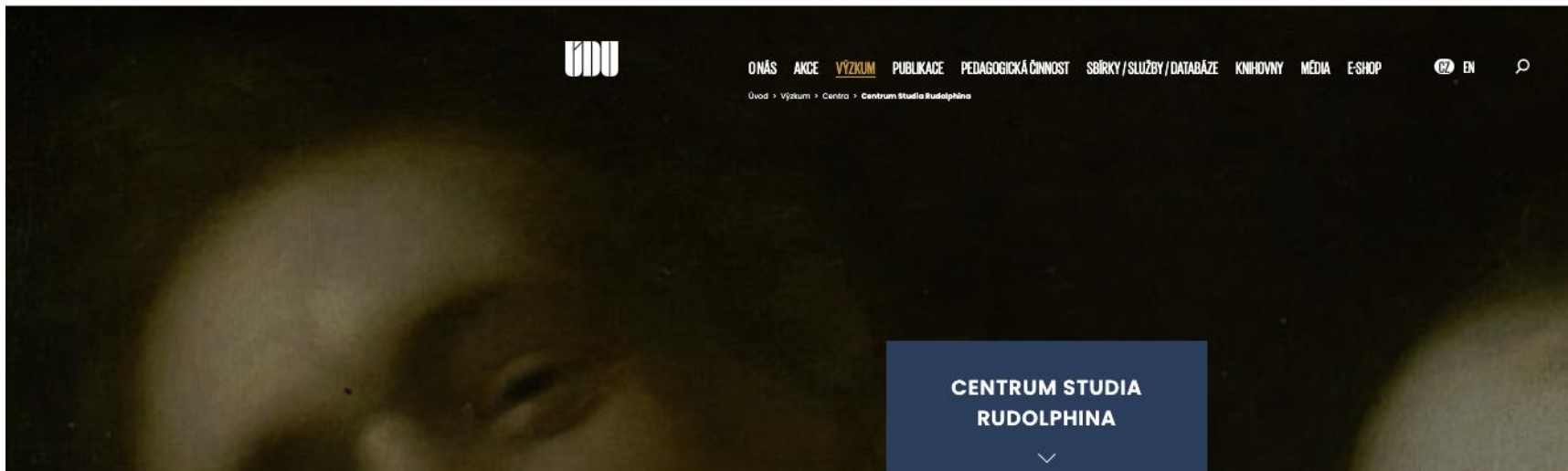
Daniel Fröschl- připsáno, Dodo,
Museum císaře Rudolfa II.,
Praha kolem 1600,
Wien, Österreichische
Nationalbibliothek, Handschriften- und
Incunablen Sammlung



Dodo (*Raphus cucullatus*), Torzo zobáku a kostí,
Praha, Národní muzeum



Praha 1997



Vědecká činnost centra Studia Rudolphina se zaměřuje na osobnost Rudolfa II. jako sběratele a mecenáše a na umění a kulturu s ním spojenou, tj. zejména na císařské sbírky a dvorské umělce, ale i na další umělecká odvětví. Úkolem centra je podporovat výzkum uvedených témat u odborné veřejnosti a poskytovat zázemí českým i zahraničním studentům (krátkodobé Stipendium Kateřiny Duškové je udělováno podle možností). Badatelům nabízíme specializovanou příruční knihovnu, některé digitální nástroje a možnost osobní konzultace. Jednou ročně centrum publikuje mezinárodní recenzovaný bulletin *Studia Rudolphina*, který je indexován v databázi Scopus. Rudolfinským badatelům umožňujeme prezentaci v rámci ústavního cyklu přednášek *Collegium Historiae Artium*.

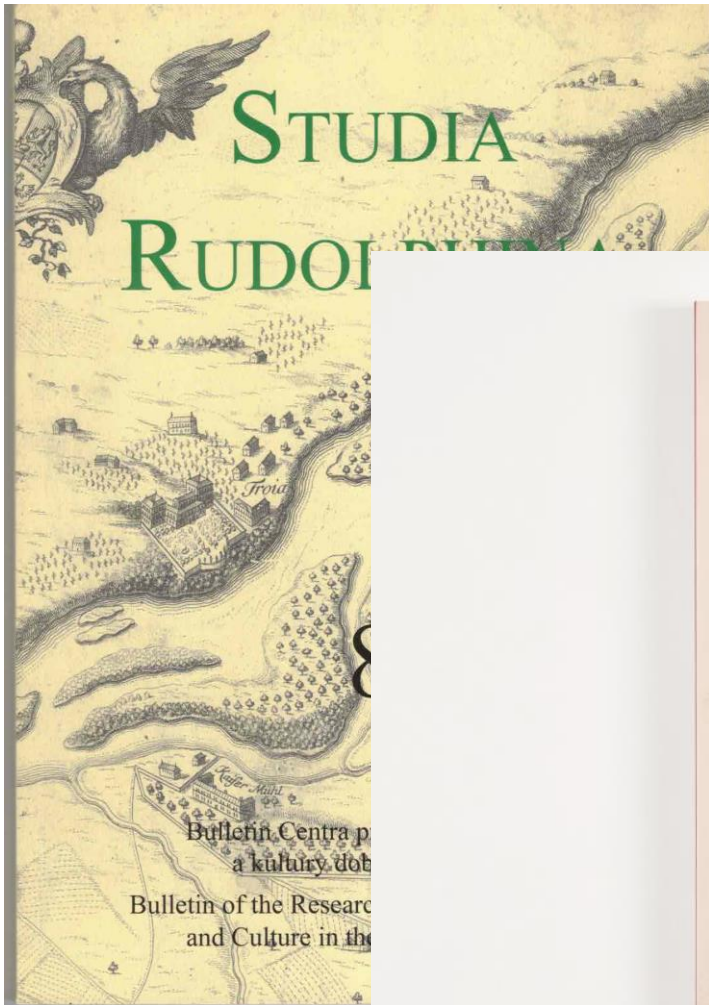
Centrum bylo založeno v roce 2000, nicméně navazuje na soustavně prováděný výzkum rudolfinského umění, započatý na půdě ÚDU AVČR v šedesátých letech. Jeho prvním mezinárodním úspěchem bylo vytvoření stálé expozice obrazárny z majetku Pražského hradu a s ní spojená mezinárodní konference (1965). Pracovníci ÚDU se podíleli na přípravě dalších stěžejních výstav s touto tematikou (1988 Essen a 1997 Praha) a zorganizovali řadu specializovaných mezinárodních konferencí. Z poslední doby lze připomenout jejich spolupráci na výstavě *Hans von Aachen (1552–1615): Malíř na evropských dvorech* (Čáčky, Praha, Vídeň, 2010). U této příležitosti byla zorganizována mezinárodní konference *Hans von Aachen and new research in the transfer of artistic ideas into Central Europe*, jejímž výstupem se stal sborník *Hans von Aachen in Context* (2012). Do činnosti centra spadá rovněž mapování kulturních vazeb panovníckých dvorů ve střední Evropě. Těm byly zatím věnovány dvě konference a specializované přílohy bulletinu, tj. *München – Prag um 1600* (2007) a *Dresden – Prag um 1600* (2017). Cílená pozornost je věnována také významu Rudolfa II. pro rozvoj novověké vědy, viz např. publikace *Alchymie a Rudolf II.* (2011, angl. verze 2017). Mezi oblasti zájmu člena centra patří i bezprostřední předchůdci císaře Rudolfa II., v poslední době zejména arcivévoda Ferdinand II. Habsburský. Výstava jemu věnovaná se uskutečnila v letech 2017–18 v Innsbrucku a v Praze za spolupráce ÚDU, Schloss Ambras Innsbruck a NG Praha. Výzkum kulturních aktivit arcivévody byl podpořen několika granty, které vyústily do knižního zpracování (*Knihovna arcivévody Ferdinanda Tyrolského*, 2015; monografie o letohrádku Hvězda, 2014, a angl. verze 2017).

V současné době pracuje tým centra Studia Rudolphina na grantu GAČR č. 20-15927S (2020–2022) *Umění na odjív: obrazová sbírka císaře Rudolfa II. v kontextu uměleckého sběratelství kolem roku 1600*. Projekt se věnuje studiu a interpretaci inventářů zaznamenávajících císařovu obrazovou kolekci, stejně jako otázky rozmístění sbírky v prostorech Pražského hradu. Dokončuje také výstup předchozího grantového úkolu, knihu *Archduke Ferdinand II of Austria: A Second-born Son in Renaissance Europe*, která bude v roce 2021 publikována v rakouském nakladatelství Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

www.udu.cas.cz

<https://www.udu.cas.cz/cz/centra/studia-rudolphina-centre>

UDU AVČR, Husova 4



Vpravo: Konf. Hans von Aachen in Context, 2012



**Grant GAČR: Umění na odiv:
obrazová sbírka císaře Rudolfa II. v kontextu uměleckého sběratelství kolem roku 1600**

Poskytovatel a č.: GAČR 20-15927S

Trvání: 2020–2022

Příjemce/i: Ústav dějin umění AV ČR, v.v.i.

Odpovědný řešitel: Štěpán Vácha

Řešitelský tým: Štěpán Vácha, Sylva Dobalová, Petr Uličný, Lubomír Konečný, Markéta Ježková

Externisté: Guido Carrai, Radka Heisslerová, Eliška Fučíková, Simone Bardazzi

Inventaria Rudolphina

Art for Display: The Painting Collection of Emperor Rudolf II within the Context of Collecting Practices circa 1600



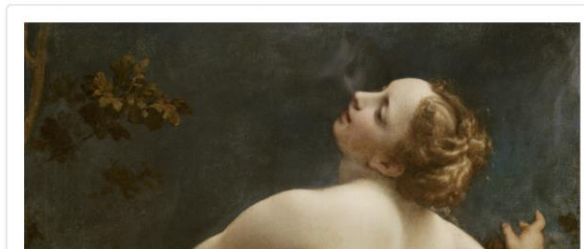
Hans von Aachen, Portrait of Rudolf II, ca. 1606/1608, Kunsthistorisches Museum, Vienna



The painting collection of Emperor Rudolf II in Prague, scattered during the Thirty Years' War, was one of the foremost ensembles of its kind in Europe. The inventories, period testimonies and other sources, and last but not least identified works, provide an idea of its scope. Heuristic research and the "Art for display" database allow an analysis of the collection with a regard to pictorial genres composition and the representation of painters, painting "schools", also its spatial arrangement and administration.

1595 Brussels Inventory
The 1595 inventory is part of the archduke Ernst (brother of Rudolf II) collection list from Coudenberg Palace in Brussels, drawn up after Ernest's death in 1595. Later in 1595, all of Ernest's artworks were transported to Vienna and dispersed between imperial collections in Prague and Vienna. See: Marcel de Maeyer, *Albert en Isabella en de Schilderkunst*, Brussels 1955, pp. 259-261.

1615 Brussels Inventory
The Inventory lists 115 paintings bought by Albert VII, Archduke of Austria from the original collection of Rudolf II and transported from Prague to his residence in Brussels. Original now in Archives générales du Royaume, Secrétarerie d'Etat, Allemande, n. 426. See: Marcel de Maeyer, *Albrecht en Isabella en de Schilderkunst*, Brussels 1955, pp. 316-319.



DATA SET

1595 Brussels 1615 Brussels 1610/19 Vienna 1619 Vienna 1621 Prague A 1621 Prague AA 1621 Prague B 1623 Briers A 1623 Briers B 1635 Prague 1648 Prague

1595 Brussels 1615 Brussels 1610/19 Vienna 1619 Vienna 1621 Prague A 1621 Prague AA 1621 Prague B 1623 Briers A 1623 Briers B 1635 Prague 1648 Prague



Pieter Aertsen
Vegetable and Fruit Market, 1569

811 Erstlichen ein obstmark vom Langen Peter.



(copy after Bassano family)
Kitchen Scene

812 Ein kuchel, copei vom Bassan. (Copia.)



Pieter Aertsen
Market Scene

813 Ein fleisch- und obstmark vom Langen Peter. (



(copy after Leonardo da Vinci)
Judith

814 Die Judit vom Leonhardo de Vinci, copia.



Giuseppe Cesari
Bathing Scene

815 Ein bad vom Josepho Arpinas. (Orig.)



Jacob de Backer
Judith

816 Die Judit, Marcus de Backer. (Orig.)



Hans von Aachen
Pluto and Proserpina, 1589

817 Ein Pluto mit Proserpino vom Hansen von Acha. (Orig.)



Domenico Campagnola
Lucretia

818 Lucretia vom Campinoliavel mons Parnascua (Orig.)



Albrecht Dürer
Feast of the Rose Garlands, 1505-1507

863 Ein gar schön Marienbildt, wie sie kaisern Maximiliano Primo einen rosenkrantz aufsetzt, und sanct Dominicus mit viel andern bildern und engeln vom Albrecht Dürrer, ein fürnehmes stuckh. (Orig.)



Herri met de Bles
A Reclining Stag

864 Ein schlaffender hirsch in einem wald vom Civeta. (Orig.)

```
> use rudolf
switched to db rudolf
> db.inventory.find({}).count()
3692
> █
```


ADVANCED SEARCH

Advanced Search

Inventory (OR)

Rooms (OR)

Artist/Copist (OR)

Artist's Origin (OR)

School of Prague

Subject (AND)

Original / Copy according to the Inventory

 Original Copy

Quality according to the Inventory

 Low High

Identified Object

Search

 Search Results by Inventories Pages Order

1621 Prague B



Hans von Aachen
Pluto and Proserpina, 1589

817 Ein Pluto mit Proserpino vom Hansen von Acha. (Orig.)



Hans von Aachen
The Suicide of Lucretia, 1601

842 Lucretia, Hannß von Acha. (Orig.)



Hans von Aachen
Bacchus, Ceres and Cupid, around 1600

970 Ein gausen vom Cerrere und Bacho vom Hansen von Acha. (Orig.)



Giuseppe Porta
Danae

1021 Danaae mit dem guldenen regen vom Hansen von Acha.



Hans von Aachen
Lucretia and Tarquin, around 1600

1031 Terquinius und Lucretia vom Hansen von Acha. (Orig.)

Inventory (OR)

1621 Prague A x 1623 Briers B x

1615 Brussels

1610/19 Vienna

1619 Vienna

1621 Prague AA

1621 Prague B

1623 Briers A

Artist's Origin (OR)

Nationality...

Flemish (culture or style)

Netherlandish

Dutch (culture or style)

Italian (culture or style)

German (culture, style, period)

Swiss

Subject (AND)

Mars x cupi|

occupations

Cupid

occupation (invasion)



**Umění na odiv:
obrazová sbírka císaře Rudolfa II. v kontextu uměleckého sběratelství kolem roku 1600**

Poskytovatel a č.: GAČR 20-15927S

Trvání: 2020–2022

Příjemce/i: Ústav dějin umění AV ČR, v.v.i.

Odpovědný řešitel: Štěpán Vácha

Řešitelský tým: Štěpán Vácha, Sylva Dobalová, Petr Uličný, Lubomír Konečný, Markéta Ježková

Externisté: Guido Carrai, Radka Heisslerová, Eliška Fučíková, Simone Bardazzi